

159205358979323846264338327950288419716939937510582097494459230781
62862089986280348253421170679821480865132823066470938446095505822
5359408128481117450284102701938521105559644622948954930381964428810
665933446128475648233786783165271201909145648566923460348610454326
2133936072602491412737245870066063155881748815209209628292540917153
6789259036001133053054882046652138414695194151163307270365759591953
8611738193261179310511854807446237996274956735188575272489122793818
949129833673362440656643086021394946395224737190702179860943702770
2171762931767523846748184676694051320005681271452635608277857713427577
896091736371787214684409012249534301465495853710507922796892589235420
1995611212902196086403441815981362977477130996051870721134999999837297
804995105973173281609631859502445945534690830264252230825334468503526
19311881710100031378387528865875332083814206171776691473035982534904287
55468731159562863882353787593751957781857780532171226806613001927876611
195909216420198938095257201065485863278865936153381827968230301952035
3018529689957736225994138912497217752834791315155748572424541506959508
2953311686172785588907509838175463746493931925506040092770167113900984
882401285836160356370766010471018194295559619894676783744944825537977
472684710404753464620804668425906949129331367702898915210475216205696
602405803815019351125338243003558764024749647326391419927260426992279
678235478163600934172164121992458631503028618297455570674983850549458
858692699569092721079750930295532116534498720275596023648066549911988
183479775356636980742654252786255181841757467289097777279380008164706
00161452491921732172147723501414419735685481613611573525521334757418494
684385233239073941433345477624168625189835694855620992192221842725502
5425688767179049460165346680498862727917860857843838279679766814541
009538837863609506800642251252051177774896084128488626945604241965

Centraal Planbureau | economische beleidsanalyse

Stresstest kosten levensonderhoud

Diederik Dicou

Juni 2022

www.cpb.nl | [@CPBnl](https://twitter.com/CPBnl)

Stresstest kosten van levensonderhoud

- In twee scenario's: mogelijke gevolgen van de gestegen prijzen voor de betaalbaarheid van de vaste en noodzakelijke lasten.
 - Ontwikkelingen in contractlonen en belastingen e.d. meegenomen.
- Definitie lasten gebaseerd op *basisbehoeftebudget* SCP (armoederaming).
 - Vaste lasten: o.a. huur, hypotheek, energie...
 - Noodzakelijke lasten: o.a. voeding, kosten voor persoonlijke verzorging...

Wat kan je met de stresstest?

- ‘Wat-als-benadering’
- Resultaten:
 - Inschatting huishoudens met betaalbaarheidsproblemen, kenmerken
 - Omvang tekorten
 - Omvang buffers en ‘inteertermijn’
- Aanname: geen gedragsaanpassingen

Wat kan je niet met de stresstest?

- Stresstest is geen raming.
- We doen geen uitspraken over
 - De waarschijnlijkheid van de scenario's.
 - Moment dat huishoudens te maken krijgen met hogere prijzen
 - Deel van huishoudens heeft nu nog een energiecontract met lage prijzen.
- Stresstest is niet exact: uitgaven huishoudens deels geschat.

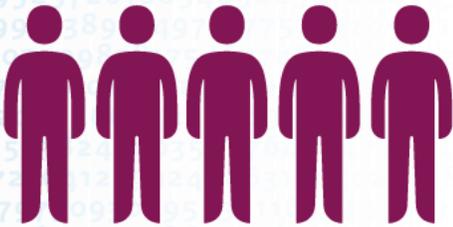
Scenario's

	Gas (m ³)	Elektriciteit (kWh)	Brandstof (liter)	Voedsel (index)	Contract- lonen(index)
Prijsniveau januari 2021	€ 0,22	€ 0,058	€ 0,52	100	100
Prijsniveau mei 2022	€ 1,18	€ 0,299	€ 1,28	109,9	103,2
Stijging in de scenario's t.o.v. januari 2021 (rekenvoorbeelden)					
Basisscenario	200%	200%	50%	10%	8,7%
Donkere scenario	600%	600%	100%	25%	8,3%

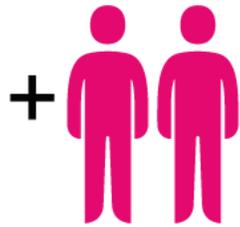
- 2 scenario's van hogere prijzen van vaste en noodzakelijke lasten
 - 1) CEP: afgerond bij start oorlog - hogere energieprijzen, maar niet extreem
 - 2) Verdieping CEP: gevolgen van langdurige oorlog voor economie
- Energieprijzen mei lager dan donkere scenario, brandstof iets hoger. Ook andere prijzen zoals voedsel nog een stuk lager.

Aantal huishoudens met betaalbaarheidsproblemen

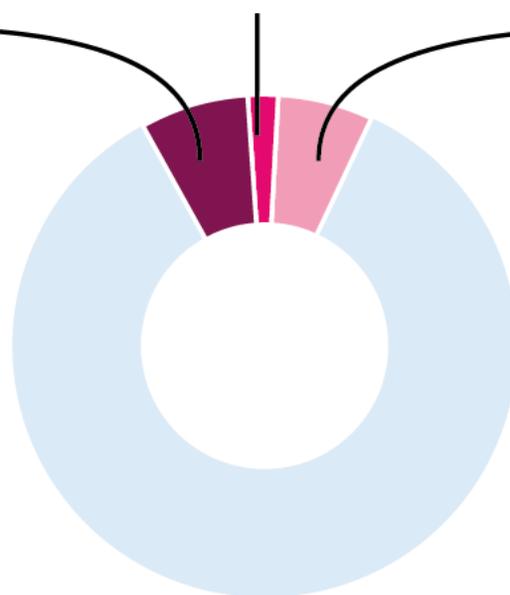
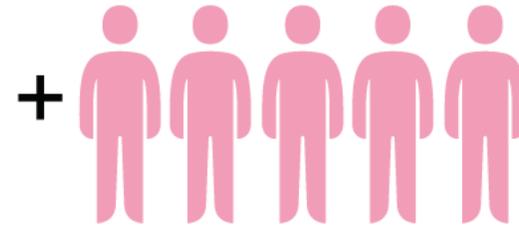
500.000 huishoudens
hadden al moeite

+170.000 huishoudens
bij duurder energie/voedsel

+500.000 huishoudens
bij donker scenario

85% kan de hogere
prijzen betalen

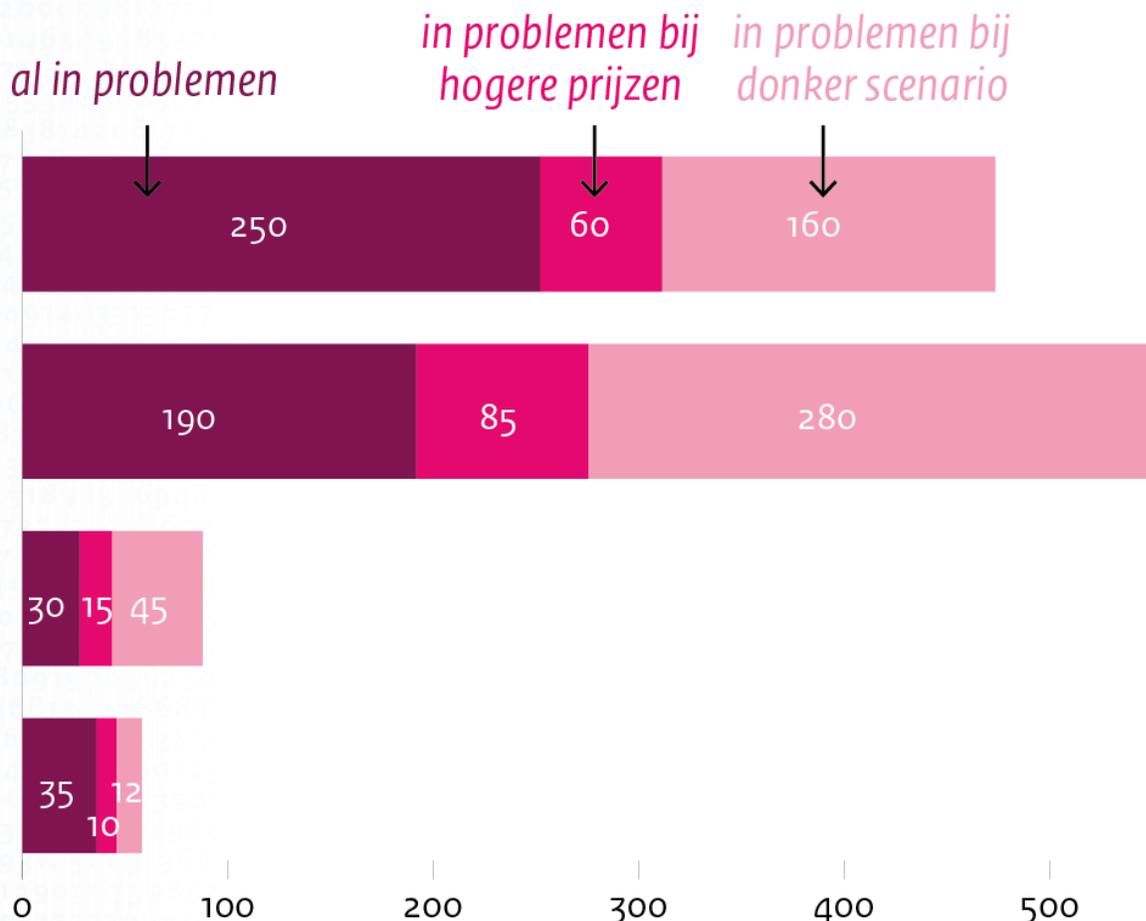
Onderverdeeld naar inkomensgroep

tot 120% van het sociaal minimum

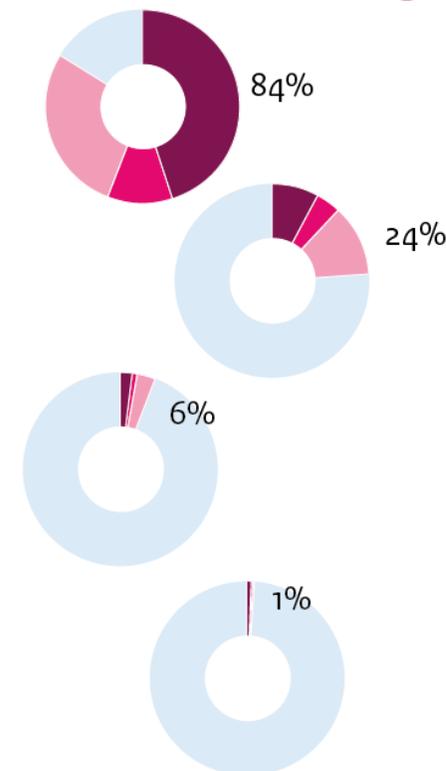
120% minimum-modaal

1x-1,5x modaal

1,5x modaal en hoger

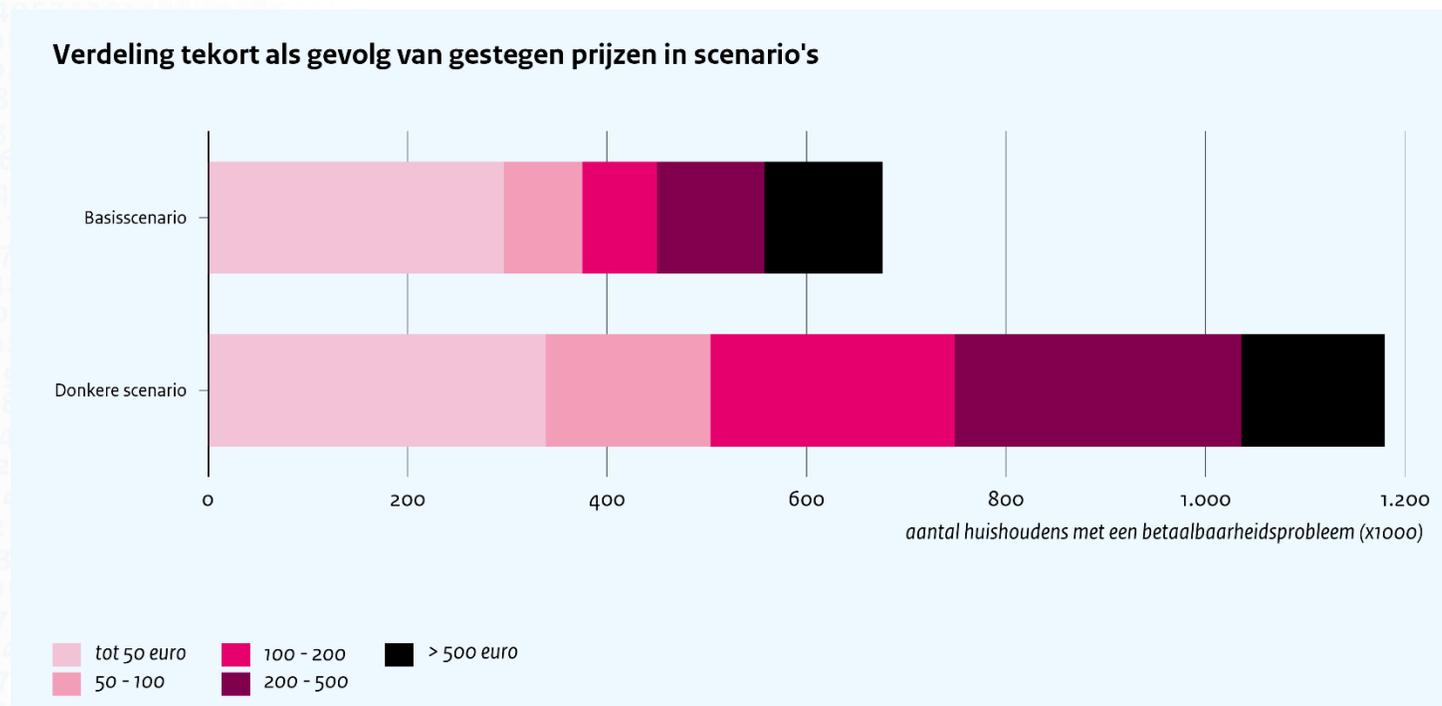

als % van de hele inkomensgroep

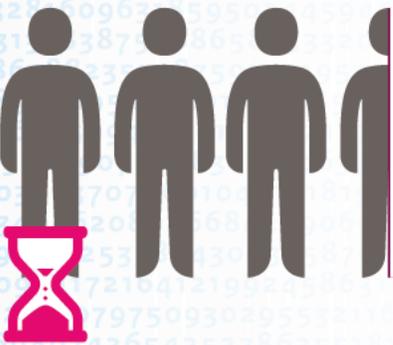
- Vooral uitkeringsgerechtigden, huurders en alleenstaanden relatief vaak getroffen

Toename maandelijkse lasten

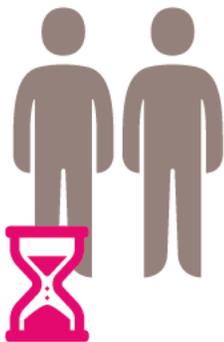

- Huishoudens met betaalbaarheidsproblemen komen in doorsnee 75 euro per maand tekort in basisscenario en 130 euro in donkere scenario
- Maar spreiding is groot

Financiële buffers: inteertermijnen

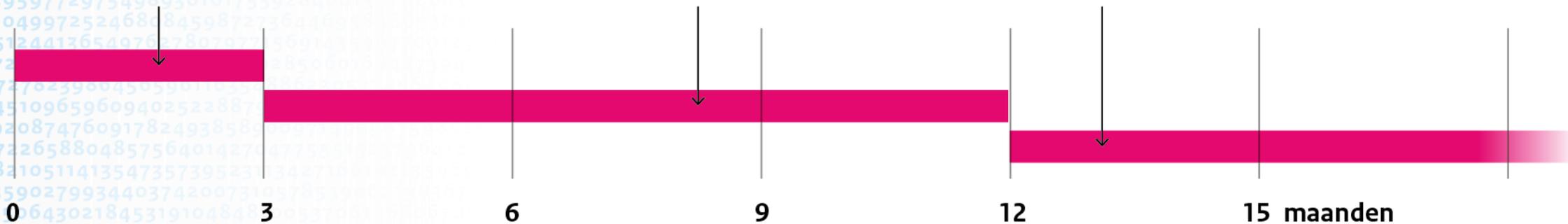
350.000 huishoudens
houden het **0 tot
3 maanden** vol ...

200.000 huishoudens
houden het **3 tot
12 maanden** vol ...

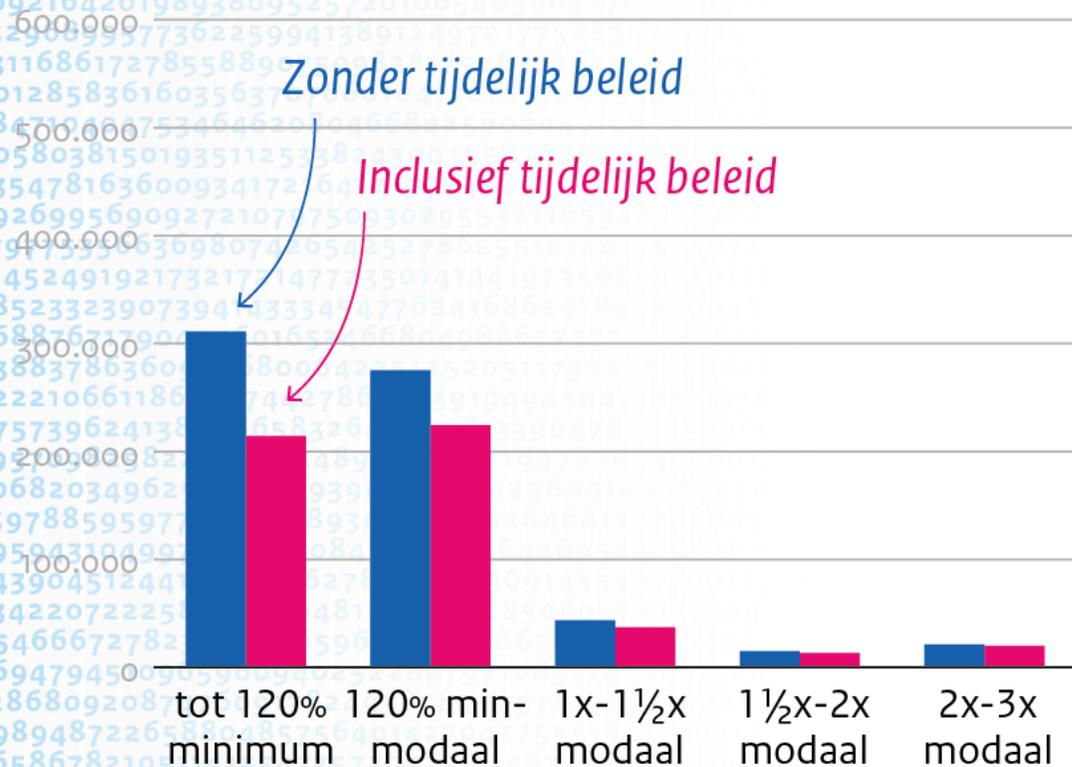

650.000 huishoudens
houden het **een jaar
of langer** vol

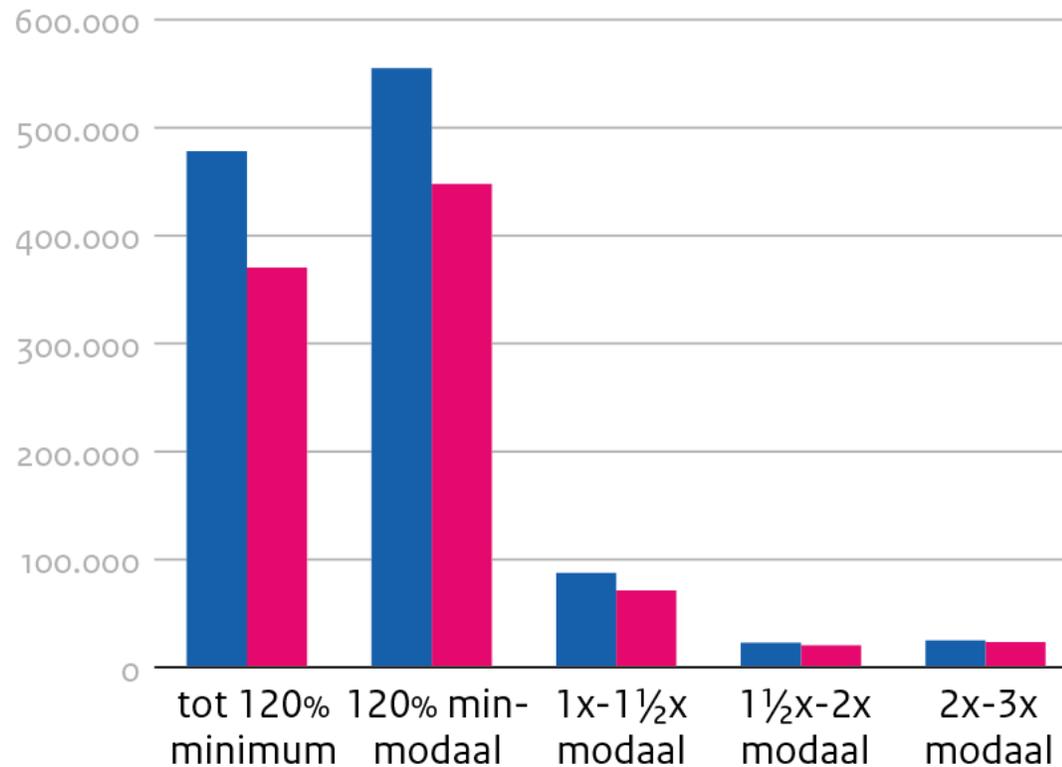

Betaalbaarheidsproblemen inclusief beleid

Basisscenario

Donker scenario

Beleidsimplicaties

- De meeste huishoudens kunnen de stijgende prijzen aan.
- Vooral huishoudens met lagere inkomens lopen risico op betaalbaarheidsproblemen.
 - Ook bij andere schokken
- Tijdelijk beleid voor onderkant deels effectief, niet doelmatig.
- Structureel probleem, hangt samen met armoedeproblematiek.

Centraal Planbureau

www.cpb.nl | [@CPBnl](https://twitter.com/CPBnl)

65358979323846264338327950288419716939937510582097494459230781640
520899862803482534211706798214808651328230664709384460955058223172
9408128481117450284102701938521105559644622948954930381964428810975
933446128475648233786783165271201909145648566923460348610454326648
936072602491412737245870066063155881748815209209628292540917153643
92590360011330530548820466521384146951941511633072703657595919530921
7381932611793105118548074462379962749567351885752724891227938183011
29833673362440656643086021394946395224737190702179860943702770539
217176293176752384674818467669405132000568127145263560827785771342757
896091736371787214684409012249534301465495853710507922796892589235420
1995611212902196086403441815981362977477130996051870721134999999837297
804995105973173281609631859502445945534690830264252230825334468503526
19311881710100031378387528865875332083814206171776691473035982534904287
55468731159562863882353787593751957781857780532171226806613001927876611
195909216420198938095257201065485863278865936153381827968230301952035
3018529689957736225994138912497217752834791315155748572424541506959508
2953311686172785588907509838175463746493931925506040092770167113900984
882401285836160356370766010471018194295559619894676783744944825537977
472684710404753464620804668425906949129331367702898915210475216205696
602405803815019351125338243003558764024749647326391419927260426992279
678235478163600934172164121992458631503028618297455570674983850549458
858692699569092721079750930295532116534498720275596023648066549911988
183479775356636980742654252786255181841757467289097777279380008164706
00161452491921732172147723501414419735685481613611573525521334757418494
684385233239073941433345477624168625189835694855620992192221842725502
5425688767179049460165346680495272327917860857843838279679766814541
0095388378636095068006422512517392984896084128488626945604241965
5047
478

